

BUITEN

15^E JAARGANG N^O. 37.

ZATERDAG 10 SEPTEMBER 1921.

Foto Alinari.

VILLA ADRIANA BIJ ROME.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

LIEN (10), UIT HET FRANSCH VAN ANDRÉ LICHTENBERGER, VERTAALD DOOR E. A. C. BUNK . . .	BLZ. 434
HET CORVERSHOF TE AMSTERDAM, DOOR MR. A. LOOSJES, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 436—439
NOORD-HOLLANDSCHE SPREEKWIJZEN, DOOR J. SCHUITEMAKER Cz.	BLZ. 437
VILLA ADRIANA TE ROME, DOOR ETHA FLES, GEÏLL. BLZ. 433, 438	
VROUWENKLEEDING IN DE XVIIE EEUW, DOOR K. L. SCHAMP	BLZ. 438
EILANDJES IN DEN GROOTEN OCEAAN, DOOR JOH. F. SNELLEMAN, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 440—443
WALCHERENSCH KLEI-OSSEN	BLZ. 442
ALS DE NATUUR ROEPT, DOOR A. F. VAN BEURDEN	„ 442
HOE DE DIEREN SPREKEN (42), DOOR WILLIAM J. LONG, VERTAALD DOOR S. CILIA STOFFEL	„ 443
STIL ZITTEN, MIES, WE KOMEN IN „BUITEN,” ILL.	„ 444
ONTVANGEN BOEKEN	„ 444

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men geheve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

LIEN.

(10) Uit het Fransch van ANDRÉ LICHTENBERGER.

XIII. VERDRIET,

IN den tijd van vijf minuten, heeft Lien Bobby geknepen, Mama's borduurwerk in de war gemaakt, Papa's papieren door elkaar gegooid en een vaas gebroken. Ze is de deur van den salon uitgezet en de gang ingestuurd. Dat trof juist goed. Ze begon zelf genoeg te krijgen van haar vader en moeder. Bijgevolg wordt zij evenmin gestraft, nu zij van hun gezelschap verstoken is, als vader en moeder zelf. Misschien zijn zij eigenlijk wel 't meest gefopt. Grootte menschen amuseeren zich niet erg alleen. Maar als ze zich vervelen, dan moeten zij het zelf maar weten. Lien is zonder meer den salon uitgezet; al smeekten ze haar binnen te komen, al smeekten ze haar op hun knieën, ze zou weigeren. Men heeft zijn waardigheid. Bovendien, de gang is even mooi als de salon. Op den muur een smaakvol behangsel met verschillende teekeningen, die heel interessant zijn om achtereenvolgens te bestudeeren. Heel interessant, werkelijk. En dan grenst hij aan de huiskamer, waar Bertha bezig moet zijn met dekken, nu Louise uit is.

Nu 't beslist blijkt, dat ze Lien niet terugroepen — ze is zoo'n goed kind, dat ze zich misschien toch had laten vermurwen — zal ze eens even naar de tafel gaan kijken. Er gaat geen dag voorbij, dat er geen glas of vork ontbreekt. . . . Lien's tegenwoordigheid zal niet overbodig zijn.

Bertha loopt zwijgend af en aan. Lien's binnenkomst wekt geen enkele overdenking bij haar op. Ze schijnt haar niet te zien. Lijdelijk hoort ze eenige stekelige opmerkingen aan. Ze geeft geen antwoord. Dat is abnormaal. Wat is er aan de hand? Lien kijkt opletter naar haar en merkt plotseling, dat ze een heel gezwollen gezicht en roode oogen heeft. Dan vraagt ze eenigszins angstig:

„Bertha, huil je? Wat is er?”

Bertha's boezem gaat hevig op en neer. Een luide snik doet

zich hooren en twee dikke tranen rollen over haar wangen. Ja, Bertha heeft zoo'n verdriet. Vanmorgen kreeg ze bericht van den dood van haar vader. Ze gaat de kamer uit, om een zakdoek en de dessertlepels te halen.

Lien is erg onder den indruk. Wel, wel, Bertha's vader dood! Dat is een gewichtige tijding. Treurig. Maar ook interessant. Weer voelt Lien 't gebrek aan logica van de groote menschen. Als men dood is, gaat men naar den hemel in een groote kist. Waarschijnlijk wordt men naar boven geheschen zooals de bagage aan 't station d' Orsay in Parijs. Bertha moest blij zijn, dat ze haar vader, die zeker niet meer dan een arme boer was, in een mooie kist naar den hemel mag zien gaan. Maar neen. Zij huilt. Dat is onredelijk. Zelfs 'n beetje egoïstisch. Misschien zou je 't haar onder 't oog kunnen brengen, als je 't met tact aanlegt. . . .

Er valt niet aan te denken. Bertha is juist weer binnengekomen. Haar gezicht is gezwollen. Ze laat de borden bijna uit haar handen, vallen. Arme Bertha! . . . Dat kinderen huilen, dat is gewoon. Bobby zou een uur lang te keer kunnen gaan, zonder dat Lien er zich veel van zou aantrekken. . . . Maar als een groot mensch huilt, dat is erger. Dat is iets ongewoons. Dat grijpt je aan.

„Je hielt zeker veel van je Papa, Bertha?”

„Ach! ja. . . .”

Met afgebroken stem somt Bertha de volmaaktheden van den overledene op. Hij dronk nooit of bijna nooit. Hij rookte zoo graag z'n pijp! Hij had een mooien, witten baard zooals het Kerstmannetje. Hij sloeg moeder nooit. En de kinderen raakte hij nauwelijks met den vinger aan.

Raakte hij ze nauwelijks met den vinger aan? O, dus dat beteekent, dat hij ze maar kleine tikjes gaf. Eens, toen Lien Bobby op 't vensterkozijn van de tweede verdieping wilde laten klimmen, heeft ze twee harde tikken van Papa gekregen. Dus als Papa kwam te sterven, zou zij minder moeten huilen dan Bertha, die alleen met den vinger aangeraakt was. Maar zij zou toch heel erg huilen. . . . Haar borst zwelt.

Bertha laat zich op een stoel vallen en barst opnieuw in snikken uit.

„Arme Bertha!”

Werkelijk doet het Lien erg verdriet Bertha zoo te zien schreien. Zij slaat haar armen om haar hals.

„Schatz!”

Bertha huilt vreeselijk en drukt Lien aan haar borst. Bij de aanraking van haar dikke, schokkende lijf, kan Lien zich niet meer goedhouden, ze begint ook te huilen.

„Stil, Bertha, stil. Ik zal altijd lief zijn.”

De keukenmeid roept. Bertha bet haar oogen met den zeemleeren lap, waarmee het zilver gepoetst wordt en gaat haastig de kamer uit.

Lien is aan haar verdriet overgelaten. In dergelijke omstandigheden kun je onmogelijk alleen blijven. Het strengste verbod wordt overtreden, als er overmacht in 't spel is.

In tranen badende, vuurrood, snikkende verschijnt Lien in de deur van den salon.

Mama slaakt een kreet. Papa kijkt op. Als tegengestelde uitwerking gaat Bobby van schrik met het gezicht op den grond liggen.

„O, mijn hemel, wat is er?”

Snikken beletten Lien te spreken. Telkens als ze wat zeggen wil, worden ze heviger. Het kleine beetje bitterheid, dat ze in zich omdroeg over haar verwijdering, maakt haar gevoeligheid nog grooter.

„De vader van Bertha. . . . hi, hi. . . . van Bertha. . . . hi, hi. . . . is dood. . . . Zoo'n goeie man. . . . Die bijna nooit dronk. . . . Een klein glaasje alleen 's Zondags. . . .”

Papa en Mama wisselen een verteederden blik. . . . Papa trekt z'n dochttertje op z'n knieën. . . .

„Ben je daarom zoo bedroefd?”

„O ja, zoo'n groote dochter. . . . Hi, hi!”

Een tijdje blijft de tranenvloed stroomen. Maar het is het einde. Men kust Lien, liefkoost haar, veegt haar oogen af, klopt haar op den rug. . . . Men streelt haar. Dat doet goed, dat kalmeert, dat is prettig. Nog een diepe snik. . . . Maar eigenlijk is ze niet bedroefd meer. De bitterheid is geheel voorbij. . . . Hé, zachten zucht eindigt, net een muis, die piept! . . .

En plotseling, terwijl de laatste tranen stroomen en de laatste troostwoordjes gesproken worden, lacht Lien en vraagt ze:

„Waarom maak ik zoo'n raar geluidje als ik huil?”

XVI. DE NEEF.

Ze zijn aan elkaar voorgesteld.

„Lien, hier is je neefje Jack. Jack, je nichtje Ermelien. Ga nu maar samen op het strand spelen.”

De groote menschen gaan weg. De kinderen zullen beter kennis maken als ze alleen zijn.

Zonder een woord te spreken, met hangende armen, loopen ze naast elkaar te sloffen. De zee ruikt lekker. Het vochtige zand knarst. De witte meeuwen krijschen. Lien kijkt onderuit naar haar neefje. 't Is een heel groote jongen. Hij is een hoofd groter dan zij en lijkt veel sterker. Hij heeft vuurrood haar, heel kort geknipt, dikke bloote kuit en een horlogeketting, die wel van echt zilver lijkt. Hij heeft geen inkt aan z'n vingers of in z'n gezicht. Z'n halve kousen zakken niet over z'n schoenen. Hij heeft veel sproeten op z'n wangen. Hij lijkt heelemaal niet ondeugend. Alles tezamen genomen zijn de resultaten van het onderzoek zeer gunstig en Lien lacht aanmoedigend tegen haar neefje om hem iets te laten zeggen. Jack lacht ook, maar zegt niets. Hij wordt alleen vuurrood en kijkt dom. Je zou niet zeggen, dat hij zoo knap was. Want hij moet heel knap zijn en buitengewoon ijverig. Misschien zijn het leugens. 't Zou wel leuk zijn het te weten. Maar mag Lien het gesprek wel beginnen? Vooruit! het brandt haar op de tong en als dat neefje de zijne verloren heeft, moet je maar liever zelf beginnen. Dus vraagt ze onbeschroomd:

„Is 't waar, dat je zoo knap bent?”

Bij deze onverwachte vraag blijft Jack met open mond staan. In 't eerst was Lien een beetje verlegen voor dien neef, die twee jaar ouder is dan zij. Maar zooals met veel menschen en dingen, blijkt in het gebruik de juiste verhouding. Lien heeft vlug gezien, wat ze aan Juf had, van wie men zei dat ze zoo streng was, en aan Bertha, die haar in 't allereerst zulk ontzag inboezemde. Met Jack is het net zoo. 't Is een goede jongen, dien je gemakkelijk naar je hand zult kunnen zetten; voor 't oogenblik moet hij op z'n gemak gebracht worden.

„Doe je mond niet zoo open. Je zult kou vatten. En nu zal ik je een krab laten zien, die ik voor jou bewaard heb.”

Gedwee volgt Jack Lien. En beiden buigen ze zich over den emmer, waarin een krab rondwandelt, die het blik met z'n harde pooten doet knarsen. Er worden opmerkingen gewisseld over de gewoonten van dit schaaldier. Het ijs is gebroken. Vijf minuten later springen Jack en Lien op het zand om het beest heen, dat ze in vrijheid wilden zien, als een paard in het circus. Maar na eenige minuten rondloopen, verdwijnt de slimme krab plotseling onder een grooten steen, waarop ze niet verdacht waren geweest. Herhaalde nasporingen, bedreigingen of bedriegelijke beloften zijn alle niet in staat zijn verblijfplaats te ontdekken. Ze geven 't maar op en laten hem aan z'n lot over.

Lien en Jack gaan weer op het droge zand zitten en een zeer gevarieerd gesprek ontwikkelt zich. Zooals de grillige nieuwsgierigheid van Lien het ingeeft, wordt Jack ondervraagd over zijn gebruiken en gewoonten, en daartegenover wordt hij rijkelijk op de hoogte gebracht van de gewoonten, heldendaden en liefhebberijen van z'n nichtje. In weinige oogenblikken worden zoo de respectieve omstandigheden en de fijne verschillen van hun psyche nauwkeurig vermeld.

Van te voren dacht Jack, als jong Parijzenaar, bekroond leerling van het lycée, als man, als oudere, niet dan gering-schattend over dat ongeletterde nichtje van buiten. En 't gevoel van zijn meerderheid in alle opzichten vervulde hem met een zekere zelfgenoegzaamheid. Maar de eerste aanraking bracht hem al van de wijs. Al neemt hij volgens algemeene schatting inderdaad tegenover haar een aanzienlijke en bevoorrechte plaats in, het is zonneklaar, dat Lien in 't geheel niet meegaat met de algemeene opinie en alles beschouwt naar een persoonlijk oordeel, dat haar neef, die zuiver rede-neert en de bestaande wetten eerbiedigt, geheel van de wijs brengt. Daar Jack van onhandigheid beschuldigd werd en verscheidene andere verwijten moest hooren tijdens de jacht op de krab, wil hij van de eerste de beste gelegenheid gebruik maken om zijn prestige te versterken; op Lien's vraag, of hij inderdaad zoo goed werkt, antwoordde hij dus zonder geveinsde bescheidenheid, eer met een zeker welgevallen, dat hij vier prijzen behaald had, prachtige boeken, verguld op snee.

„Echt goud?” vroeg Lien.

Natuurlijk niet, als het boeken zijn. Toen antwoordde Lien minachtend: „Ik heb hoopen van zulke boeken, die me de keel uithangen. Maar ik heb een broche van echt goud. Dat heb jij niet.”

Nu is Jack de minste. Door de onverwachte wending, die Lien aan 't gesprek heeft gegeven, kan hij in 't geheel geen profijt trekken van zijn succes op school. Maar hij doet een nieuwe poging.

„Ik heb die prijzen gekregen, omdat ik dikwijls nummer één van de klas ben geweest. En mijn naam staat er in gouden letters op gedrukt.”

In gouden letters? nu herovert Jack een gedeelte van het verloren terrein; Lien heeft haar naam nergens in gouden letters op gedrukt staan. Jack zet een hooge borst op en om zijn overwinning te voltooien, vraag hij snood: „En jij, werk jij goed?”

En met geveinsde belangstelling wacht hij 't antwoord af. Best mogelijk dat Lien trachten zal hem wat wijs te maken. Maar zijn Mama heeft hem brieven voorgelezen, waarin haar Mama de luiheid van haar dochttertje betreurde. Hij zal haar dus den mond kunnen snoeren.

Die moeite zal Jack bespaard blijven. Op zijn vraag antwoordt Lien met een schaterlach en ze zegt met een stralend gezicht:

„Als je eens wist, hoe lui ik ben! Een echte luiwammes!”

Deze ongedwongenheid verbluft Jack. Zijn geweten van nauwgezet leerling is nog meer verbaasd dan geërgerd. Lien gaat met een schaamteloze kalmte voort haar talrijke fouten op te sommen. Zeven jaar en ze kent nauwelijks de vier hoofdbewerkingen. Ze is haar heele spraakkunst vergeten. Ze heeft eens gezegd, dat Napoleon de zoon was van Vercingetorix. Ze schrijft als een keukenmeid. En onbesuisd dat ze is! neen maar, als hij wist hoe!

Deze bekentenis getuigt van zoo'n onbeschaamdheid, dat Jack niet weer op z'n verhaal kan komen. Als er eenige verlegenheid te bespeuren was in Lien's bekentnissen, zou hij met de voldoening zijn eigen meerderheid te zien toenemen, een ietsje medelijdende achting hebben voor de openhartigheid van zijn nichtje. Maar haar vroolijke brutaliteit zegt zoo duidelijk, hoe weinig ze zich stoort aan de opinie der wereld en hoe ze zich verheft boven de algemeene aangenomen stelregels, dat hij geheel de kluts kwijt is. In z'n diepste binnenste schuilt een vagen eerbied voor een persoonlijkheid, die zoo geheel onafhankelijk is van de publieke opinie. . . . En Lien met haar slimme zieltje heeft een vaag gevoel van wat er in haar neefje omgaat en ze overdrijft haar euvelheden naar hartelust, verzint er nieuwe bij, maakt het verhaal van haar ondeugden spannender door de dolste verdichtfels. Ten slotte vraagt ze opnieuw:

„Ga je dus iederen dag naar het lycée?”

Jack, die zijn waardigheid voelt terugkeeren, knikt verwaand. Een groote jongen van negen jaar is heel wat anders dan een klein meisje, nietwaar? Maar Lien schudt peinzend het hoofd:

„Ik hoop, dat ik nooit negen jaar zal worden. Je hebt zooveel vlekjes op je wangen, omdat je teveel werkt.”

En dan slaat ze een anderen toon aan:

„Wie brengt je naar je lycée?”

Hij gaat er alleen heen. Heelemaal alleen! Lien's stem klinkt eenigszins verwonderd. Jack merkt het met voldoening en beijvert zich zijn overwinning door te zetten. Natuurlijk gaat hij er alleen heen. Dat is goed voor een meisje, zich te laten brengen. Maar Lien haalt met een onuitsprekelijke minachting de schouders op:

„Ze zullen je nog eens stelen. Wat zou je doen, als een man je stal? Jij zou je niet kunnen verdedigen. En dan?”

Wat zijn dat voor praatjes? Lien wil wel zoo vriendelijk zijn haar neef in te lichten. Maar leert men hem dan niets op het lycée, als hij niet eens weet, dat er mannen zijn, die kinderen stelen! Daarom moeten kinderen zelfs altijd hun meid een hand geven. En als Jack blijft twifelen, komt ze met een beslissend argument aan. 't Stond gisteren in de krant. Papa heeft de geschiedenis van een gestolen meisje gelezen. En Jack's Mama doet er heel verkeerd aan, hem alleen uit te laten gaan. Lien zal 't haar wel zeggen.

Dat nichtje is zoo brutaal, dat het de spuigaten uitloopt. Nu wil ze zelfs zijn eigen moeder de les lezen!

Jack zegt vol verontwaardiging:

„Mama weet beter dan jij, wat ze moet doen. Ze stelen geen grooten jongen zooals ik.”

Lien neemt hem met een weifelenden blik op. 't Is misschien mogelijk. Wat zou de dief wel met een jongen kunnen doen? terwijl meisjes veel meer gezocht zijn. Het bewijs is, dat heeren altijd meisjes ten huwelijk vragen en nooit andere heeren. . . . Die arme Jack, die maar een jongen is!

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh.

DE VOORGEVEL VAN HET CORVERSHOF AAN DE NIEUWE HEERENGRACHT TE AMSTERDAM.

HET CORVERSHOF TE AMSTERDAM.

ONDER de monumentale 18de eeuwsche gebouwen te Amsterdam, die, missend de speelsche en bevallige lijnen van oudere huizen, nochtans treffen door statigheid en goede verhoudingen, neemt zeker wel het Corvershof aan de Nieuwe Heerengracht een eerste plaats in. Niet alleen imponeert het door de deftigheid van zijn forschen breeden gevel, maar bovendien is deze, kwistiger dan gewoonlijk in dien tijd geschiedde, van versierselen voorzien, die de wat strakke lijnen van het gebouw op aantrekkelijke wijze verlevendigen. Daar is allereerst de sierlijke omlijsting van hoofd-deur en venster er boven in Louis XIV stijl. Werd een dergelijke omlijsting aan zéér vele 18de eeuwsche huizen aangebracht, de gevel van het Corvershof is nog bovendien verrijkt door een groot segment-vormig fronton, dat door Jonische pilasters gedragen wordt. Een gewoon driehoekig fronton hadde waarschijnlijk een schooner, strenger geheel gevormd. Maar dat deze eigenaardige boogvorm misstaat kan toch zeker niet gezegd worden. In elk geval geeft hij aan het gebouw een eigen karakter, dat reeds van verre opvalt.

In het fronton is in hardsteen zinnebeeldig de zorg voor behoeftige ouden van dagen voorgesteld. In 't midden van deze voorstelling — en dit is ook weder iets opvallends en oorspronkelijks — aanschouwen we een zwevende adelaar, die met bek en klauwen de ontwerpteekening van den gevel vasthoudt; het komt ongetwijfeld slechts zelden voor, dat men in den gevel van een gebouw een getrouwe afbeelding van dien gevel zelve ziet aangebracht.

Als bij zoovele Amsterdamsche patriciërshuizen leidt een dubbele trap naar den ingang, waarboven men leest:

Zo weldoen dank verdiend en Armenzorg belooning
Druipt Corvers naam en Trips op yeders tong als honing
Door wiens geschenk en wil dit Godshuis is gebouwt
Dat met haar Wapens pronkt 1) hun Naam onsterflijk
houd 2)

Die wapens ziet men boven het venster, dat met de deur er beneden één siergeheel vormt; zij zijn zoowaar met een kroon gedekt.

Dit opschrift en deze wapens verplaatsen ons al dadelijk

in den tijd der stichting van dit gebouw, dat zijn oprichting dankt aan Mr. Jan Corver, Schepen, Raad en kolonel van een Regiment der schutterij en van zijn echtgenoot, Sara Maria Trip een kinderloos echtpaar, dat op deze wijze in een leemte wilde voorzien; waar in het Diaconie Oude Mannen- en Vrouwenhuis alleen ongehuwden werden opgenomen zou hun gesticht voornamelijk bejaarde echtparen huisvesten. Aan Burgemeester Jan Trip werd verzocht, den eersten steen te leggen; maar deze, vermoedelijk meenende dat wel „weldoen dank verdiend”, mits het echter niet geschiedt ten koste van de bloedverwanten, weigerde. En zoo werd deze plechtigheid — in het jaar 1721 — verricht door den president van diakenen der Nederduitsch Hervormde Gemeente Isaak Warnsinck. Twee jaar later was het gebouw voltooid.

Het Corvershof is opgetrokken op een daartoe door de Diaconie afgestaan gedeelte van het terrein, dat de Stad haar voor het Oude Vrouwenhuis had geschonken. Een flinke lap grond aanvankelijk, die tot de Nieuwe Keizersgracht doorliep, en bij lange na niet door het Huis werd ingenomen, zoodat er alle gelegenheid was om dit van een flinken tuin te omringen. Daarin stond, aan de Nieuwe Keizersgracht, een koepel, waarin de Heeren Regenten des zomers de belangen der stichting, en misschien ook nog wel andere belangrijke of minder belangrijke dingen bespraken. Aan deze zijde is later de tuin verkleind: een gedeelte ervan werd aan het Besjeshuis toegevoegd. Ook op zijde had de tuin aanvankelijk groteren omvang, vóór het Bestedelingenhuis en eenige woningen voor gehuwden er gebouwd werden. Dat de tuin hagen en bloemparterres een waardige schepping van 18de eeuwsche tuinkunst, blijkt wel uit de oude prenten, waarvan men er op blz. 438 eenige vindt afgebeeld, en uit de gravures van I. Smit, die ervan bewaard zijn gebleven. Van dit fraais is niets meer over dan een lommerrijk plekje grond, waarin van het huis uit, afdaald langs een breede monumentale trap, van eenvoudige doch fraaie leuninggen voorzien.

Het huis is gebouwd om een vierkante binnenplaats, die gesierd is met twee deftige arduinsteenen lantarens. Boven een der deuren van deze plaats leest men het jaartal 1723 — toen het huis voltooid was; boven een andere zijn de wapens

van de stichters aangebracht. En boven de derde deur in den westelijken gevel leest men:

Had Corvers rijke sorg en
Trips dit huys gestigt
Vrouw Hoogelande's
gift
Heeft, in dit ar-
men-stift
Tot een gedagtenis
drie hutten op-
gericht

Foto C. Steenbergh.

GEVELFRONTON VAN HET CORVERSHOF.

Het jaartal 1723 onder dit rijmpje is hier later vermoedelijk per abuis aangebracht. Want er is hier sprake van een uitbreiding die in 1757 plaats vond, dank zij een gift van Anna Elizabeth Geelvinck, vrouwe van Hoogelande weduwe van Jan Lucas Pels. In dat jaar werden er drie bovenwoningen aan de westzijde van het huis bijgebouwd; zij namen de plaats in van een ruimte, die oorspronkelijk als korenzolder ten behoeve der diaconie-bakkerij was gedacht. Voordien waren er in het Corvershof 28 woningen voor gehuwden en 6 voor ongehuwden.

In een anderen gevel lezen we een opschrift, dat aan het 150 jarig bestaan van het hof herinnert in deze woorden:

Bij gelegenheid van het Honderdvijftigjarig Bestaan van dit gesticht op 25 Juli 1873.

Voor driemaal vijftig jaar mocht deze Stichting rijzen,
Wier burgers, als zij Trips en Corvers goedheid prijzen
Naast hun weldadigheid, aan Hem de hulde biên,
Wiens beeld zij in die daad van 't Christenharte zien.
Ja, 't was een edel doen dier vrome kinderloozen,
Dat zij tot erven mede een reeks van Schaamlen kozen,
Die, na des levens strijd en moede van hun kruis,
Hier konden rusten vóór de rust van 't Vaderhuis.

Het inwendige van het Corvershof is zeer eenvoudig. Behalve een woning voor den „Vader" en den „knecht" (een verpleegde die nog in staat is kleine diensten te bewijzen en boodschappen te doen) vindt men in de verdieping gelijkvloers 18 woningen, die allen een toegang hebben op de binnenplaats.

De woningen boven, 16 in getal, zien niet op de binnenplaats uit, daar hier de gang om deze heenloopt; zij zijn dan ook kleiner.

De Regentenkamer, boven achter, is zeer eenvoudig. Vrij wel de eenige versiering wordt hier gevormd door den schoorsteen; merkwaardig is de bekroning van den spiegel, een getrouwe nabootsing van het gevelfronton. Ter weerszijden en er boven zijn, behalve de wapens van Corver en Trip, de wapenschilden aangebracht van de eerste Regenten: Jan de Meulenaar, Isaac Warnsinck, Frans Overzee, Hendrik Voorbeecq, A. van Sypesteyn, P. Sluyters, A. de Bruyn, J. Hermans, J. Pekstok en J. Dusart. Van de meubelen verdienen voornamelijk de stoelen vermelding, op wier ruggen alweer de wapens der stichters prijken, en een bank met fraai gesneden lofwerk die ook deze wapens vertoont. Aan den wand hangen o. m. geschilderde portretten der stichters en het contereitsel van Gerrit Corver, heer van Velzen, Burgemeester van Amsterdam, van wie de Diaconie veel te danken heeft gehad, en aan wiens verdiensten herinnerd wordt door een zinnebeeldig schilderstukje van Louis Fabricius du Bourg, 3) dat mede in dit vertrek te zien is.

De gedeeltelijk verhuurde kelders zijn zwaar overwelfd, terwijl de ruime zolders plaats bieden voor wel 125000 turven, naar de heer H. W. A. Paans weet mede te deelen 4), aan wiens artikel wij ten slotte het volgende ontleenen.

Bij de stichting van het Corvershof werd bepaald, dat de bewoners zouden ontvangen: 1 half vierendeel boter tot / 7.— ieder 14 dagen een brood en vijf stuivers, in den winter 20 manden turf en aan kleeding / 8.—, wijders werd naar goedvinden van Broederen Diakenen des Zomers tweemaal kalfsvleesch en des winters kaarsen, kaas, grutters- en kruidenierswaren uitgereikt en rundvleesch om in te zouten.

Opgenomen zouden mogen worden, gehuwde lieden, welke een van beiden 20 en de andere 15 jaren hier ter stede gewoond hebben, of ook wel één van beiden 15 en de andere 10 jaar lidmaat dezer gemeente en in alles te zamen tenminste 2 jaren door de Diaconie ondersteund zijn geweest. Voorts moeten zij geen kinderen tot hun last hebben."

Dit is thans in zooverre gewijzigd, dat aan de oudjes eens om de 4 weken wordt uitgereikt / 11.— en brooden, in den winter brandstof worst en boter, en met Paschen paasch-brood en eieren, dit laatste dank zij een milde beschikking van een lid der gemeente.

En hiermee nemen wij afscheid van het statige Corvershof,

dat zeker tot de merkwaardigste monumenten van den liefdadigheidzin van het voorgeslacht kan gerekend worden.

A. L.

1) Niet: „met Wapenpronk", zooals in Noord-Holl. Oudheden VII blz. 102 wordt medegedeeld.

2) Deze dichtregelen zijn van Mattheus Brouerius van Nidek.

3) Of Dubourq.

4) In „Het Huis Oud en Nieuw" jaargang 1914.

Noord-Hollandsche spreekwijzen.

't Weu niet butteren. ('t Schiet niet op).

Hij wil twee regknokkels uit ien verken snaie. (Hij verlangt 't onmogelijke).

Veul koeie, veul moeie. (Wie groote zaken doet, heeft veel zorg).

't Verken is op ien oor nei vild. ('t Werk is bijna af).

Hij zit in de poepse karn. (In de benauwdheid).

Hij ken wel van z'n aigen raize (opstaan). (Hij heeft geen hulp noodig).

Hij raist voor geen ton op. (Hij bezit meer dan 100.000 gld.).

't Bien is erg stikkend tusken die twee. (Ze kunnen mekaar niet meer uitstaan; stikkend is: kapot).

Zuur wai is k a r r e m e l k s borg. (Ze zijn alle twee niet veel waard).

Hij is de kalfskleeuwe (klauwen) kwait. (Hij is niet jong meer).

Mortel of, mortel an. (Het is de moeite niet waard om 't schoon te maken, 't wordt toch weer vuil. Mortel = stof).

't Hooi op en de koe dood. (Wordt gezegd van iemand, die juist vóór z'n dood z'n laatste geld heeft opge maakt).

J. SCHUITE-
MAKER Cz.

Foto C. Steenbergh.

OMLIJSTING VAN DEN HOOFDINGANG VAN HET CORVERSHOF.

VILLA ADRIANA BIJ ROME.

ROME blakert in de voorjaarszon. Het witte zand stuift door de straten. We verlangen naar buiten, naar bloemen en groen, en gaan een dag naar de Villa Adriana, aan den voet van Tivoli, in den ouden tijd „Tibur” geheeten. Zes mijlen van Rome, in de schaduw der Sabijnsche bergen, liet keizer Hadrianus, 25 n. C. de imposante schepping verrijzen, waarvan nu nog alleen maar bouwvallen over zijn. Het waren de Gothen onder Totila, die haar in de VIde eeuw vernielden en er zoo weinig van overeind lieten, dat toen de mannen der Renaissance er de spade in den grond staken om er naar oude beelden te graven, zij eerst meenden, dat hier in de oudheid een stad had gestaan. Zij vonden thermen, tempels en theaters, een uitgestrekt paleis en een schat van beeldhouwwerken, die ze in veiligheid naar Rome brachten.

Eerst in 1870 werden de opgravingen voortgezet en nu vinden wij tusschen Rome en Tivoli een vreemde sprookjesachtige wereld die de Villa Adriana genoemd wordt, een aan zich zelf overgelaten, weelderig stuk natuur; wuivende grasvelden, pijnboomen, bloeiende heesters, waarin de vogels zitten te zingen en daartusschen afgebrokkelde poorten, lange muren uit zwaren steen opgetrokken, atriums met stukken van zuilen. Dan weer gaan we door een golvende wei waarin fragmenten van architectuur verspreid liggen en staan voor een overwelfde zaal waarvan de muren gedeeltelijk zijn weggevallen; hagedissen schieten er als vlammetjes langs de wanden. Het terrein is schilderachtig, en vol poëzie, maar boven al is de Villa Adriana tragisch in haar vervallen grootheid, er ligt een diepemelancolie over deze ruïnen.

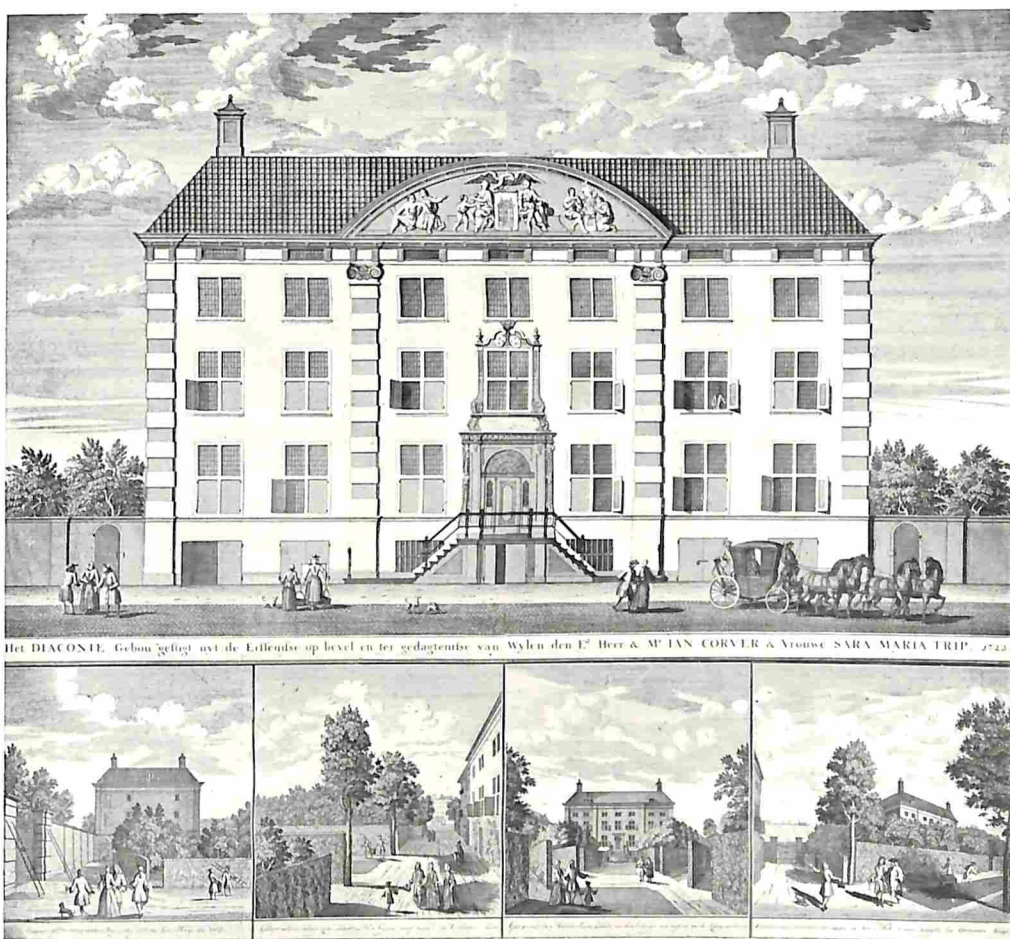
Als de avond daalt, werpen de bouwvallen donkereschaduwplekken over de grasvelden, en schaduwen glijden over de verweerde pilaren en muren. We wanen de schim te zien van den genialen keizer die, in zijn onverzwakten scheppingsdrang, deze grootsche herinneringen aan zijn verre reizen in 't leven riep, Egyptische en Grieksche tempels en theaters, kopiën van werken, die dezen mensch van fijne beschaving, die zelf een artiest, een architect was, in verre landen ontroerd hadden. Hadrianus was oud geworden; niet meer had hij de kracht, om de fantastische reizen te ondernemen, zooals hij voor twintig jaar placht te doen. Een onvermoeide wandelaar was hij toen, een man afkeerig van weelde, die door zijn lust tot zwerven voortgedreven, Klein Azië en Griekenland doorschreed en van de grenzen van Gallië en Germanië, tot Alexandrië ging. Als bode van vrede, als zegenbrenger, wandelt hij van de poorten van Herkules, tot aan de woestijn van Syrië; peinzend staat hij aan de Doode Zee en als een modern mensch beklimt hij hooge bergen om van een wijd uitzicht te genieten. Zijn weetlust, zijn behoefte om iets te creëren waren oneindig; Hadrianus was een aanbidder van de schoonheid, een aanbidder van de Helleensche beschaving, die hij naar Rome bracht, het Latijnsche rijk wilde hij er mede doordrenken; meer Griek dan Romein in menig opzicht, maar toch weer zóóveel Romein, dat hij meer vastheid en vorm aan de monarchie gaf, dan een van zijn voorgangers, en als goed soldaat zelf de legioenen ging

inspecteeren, die als met een metalen muur zijn rijk omsloten en beschermden.

Rome was op het hoogtepunt van zijn macht, toen Hadrianus, de „Reise-Kaiser” (maar welk een!) er heerschte. Geen veroveringen wilde deze Caesar, geen oorlogen, maar een leven in schoonheid en genot, proevend van alles wat de aarde den sterveling biedt. Zonnig en gezegend was zijn leven geweest, maar zijn laatste jaren werden verbitterd door lichaamslijden en meer nog wellicht, door een samenzwering tegen hem, waaraan degenen deelnamen, die hij zijn vrienden waande. Als een Timon van Athene, als een menschenhater, trok Hadrianus zich terug in deze villa, in een omgeving van kunst- en natuurschoon. Hij ging hier rond als een gebroken grijsaard, die den dood afsmeekte van zijn slaven en geneesheeren; de eens zoo stralende keizer-kunstenaar, was een wreed, achterdochtig en haatdragend mensch geworden.

Wie kende de ziel van dezen wereldheerscher? Wie was groot genoeg zijn smart te peilen?.....

Marcus Aurelius wellicht, dien hij tot zijn opvolger aanwees, de edelste mensch van zijn tijd, in wiens armen Hadrianus stierf en die weenend hem de oogen sloot.....

HET CORVERSHOF IN DE ACHTTIENDE EEUW.

Wij dalen nog lang door deze verlaten wereld, denkend aan den machtigen geest, die deze in 't leven riep, aan den ongelukkigen mensch, die eens over Rome en heel de wereld, schatten van schoonheid met kwistige hand uitstrooide.

De avond daalt, de zon slaat bij het scheiden een purperen mantel om de bouwvallen van het keizerlijk paleis, en in de gouden lucht wiegt zuchtend en kreunend de pijnboom zijn donkere kruin.

ETHA FLES.

Vrouwenkleding in de XVle eeuw.

DE voornaamste dracht in de 16e eeuw was de tab-

bert, een lang, wijd kledingstuk van dikke stof, een afhankelijk overkleed — het werd zelfs over het harnas gedragen — voor mannen en vrouwen, aanzienlijken zoowel als armen, een ambtsgewaad voor wereldlijke waardigheidsbekleeders, uit welken tabbert later de toga is ontstaan. Over den waarschijnlijksten vorm van het kleed zou men het woordenboek van Lubben met de daarbij behorende literatuur en Ducange kunnen nalezen. De naamsafleiding is onbekend. Men had nacht-, „gevoeijerde”, winter- en rouwtabberden. Het schijnt, dat er scherp op gelet werd, of iemand niet meer tabberden bezat, dan bepaald noodig was. In de „Rekeningen van Leyden” lezen wij: „want men dat gemeenlyc seyt voir die vierschair van Leyden, dat hij sculdich wair den een te vercopen om zijn sculde dairmede te betalen.” In een brief van het snijdersgilde van 1490, zoo lezen wij in van Hasselt's „Arnhem's Oudheid”, komt de tabbert onder de proeven voor. Uit een scheepen-actenboek van 1532 blijkt, dat de tabbert ook gedragen werd door dienstmeiden. „Gryte Luloffz heeft Aeltgen oer maight gebeden dat sij met oer reysen wolde. . . . zij wolde oer geven eijnen nyhen tabbert.” Een kondschap van 1550 wijst Griet Wijntgens vijf „schoener tabberden” toe.

Tot de kleedij der aanzienlijke vrouwen behoorden verder:

drie rokken, een zwarte van Rijsselsch, een van Doorniksch en een van grauw breed Trichtsch laken, twee „graue zielkens” van breed Trichtsch, twee zwarte „hoicken” de een van Engelsch laken. De huik bestond uit een langen mantel, die sedert het midden der XIVe eeuw door vrouwen, later ook door mannen gedragen werd, tot op de voeten reikte en van voren over het hoofd heen in een langen hoorn uitliep. Kiliaan spreekt van „huijcke of toga.” Bekend is het spreekwoord: „de huik naar den wind hangen”. Ze was soms bijzonder prachtig: „zeere costelicke heijken met dierbaren voedinghe gevoederd”, zooals in de Cronyk van Vlaanderen te lezen staat.

Voorts behoorden tot de kleedij der vrouw twee covelen, een paar zwarte fluweelen en een paar rood damaste mouwen, 1) nog zes paar andere mouwen, een riem met verguld zilveren gesp 2), drie paar zilveren knopen, nog een klein „ryemken” met dito gesp, een koralen paternoster, tweeëndertig hoofddoeken, elf hemden, negentien mutsen, drieëntwintig halsdoeken, „soe mit golde ind anders”, twaalf scorteldoeken, „soe halff vorset ind anders” een „deel snutteldoeken” en hemdsmouwen, nog een koralen paternoster met „vergulde teyckensteen”, een klein gulden riemke genaamd „een gulden stuck” twee halsdoeken „mit gold.” Dat „gulden stuk” zal zoiets als een beugeltasch of chatelaine geweest zijn, want op een andere plaats wordt gesproken van een gulden stuk „met een spenneken en met een schuyfken.”

De gordel 3) was ook een dracht van vrouwen van allerlei rang. Zoo zegt het scheepen-actenboek: „een dienstmaagd gaf haar beslagen gordell myt een dubbele gespe, die vergult was, die hillige moeder Sente Anne.” In datzelfde boek wordt een twist beschreven tusschen twee dienstmeiden van 't jaar 1506. Griet Lyberts verweet haar kameraad Gerberies Verbeeck: „ick heb mijn bonten tabbert woel soe lange gehadt ind gedragen als y het gehadt ind gedragen oer beslagen gordel.” Op een oude verkooplijst komen o.a. voor: een deel slechte, (eenvoudige, gladde) vrouw-ondergordelkens myt tyn beslagen, een vrouwengordel met zilver beslagen en een met „een silveren tonge.” Ten slotte vindt men daarop vermeld „mommerye-kledere van roet tefta en groen tefta geboert”; het waren eenvoudig maskeradepakjes voor den vastenavond.

Tot het toilet der vrouwen behoorde natuurlijk ook de neusdoek. Ik zeg het „toilet”, want het zou een dwaling zijn te beweren, dat zulk een doekje uitsluitend voor het reukorgaan bestemd was; het tegendeel is waar. In de XVIe eeuw en lang daarna noemde men een neusdoek den opperhalsdoek, dien men over het kleed droeg. Deze neusdoeken waren soms zeer prachtig en van „quispelgens” voorzien. Heemskerk gewaagt in zijn Bataafsch Arcadia van „een fijne, vierkante, kamerijksche neusdoek, daer een kostelijcke, dichten plätwerksche kant aenstont, tot boven aen den hals toegespelt.” Men droeg den neusdoek soms over de bef, een dracht van mannen en vrouwen, „de bef met een nette neusdoek daerover, quam sluykjes om de schouderen en de neusdoek voor op de borst met twee afhangende tippen, waer aen zich een kleyn scheidsel tusschen beide opengelaeten vertoonde” (Bat. Arc.)

De tegenwoordige neusdoeken noemde men toen veelal zakneusdoeken, snut-, snuit- of snutteldoeken, zooals Huygens zegt in Trijntje Cornelis.:

't Waor froy van snut toecken.

In den Gelderschen achterhoek noemt men nog heden ten dage, in het dialect, een zakdoek: een „noatzaksneuzedoek”,

Foto C. Steenbergh.

HET CORVERSHOF. DE BINNENPLAATS.

d.i. zulk een, die geborgen wordt in den zak, welke zich in den naad van den rok bevindt. Dat is de zakdoek.

Dan was er nog het jak, volgens de overlevering, zegt Franck in zijn Ethymologie, aldus genaamd naar Jacques de Beauvais, † 1358, vanwaar het Fransche *jacque* en *jacquet*, een wambuis van linnen of leder, dat boven de kleederen of ook boven de wapenrusting gedragen werd. Kiliaan onderscheidt een „jack” als deel der wapenrusting en „jacked”, een kleedingstuk. Reeds vroeg maakte het zeer gespannen wambuis in ons vaderland, vooral bij den nederigen stand, een onmisbaar deel uit van de vrouwenkleeding, en werd ook wel „keursje” of „hongerlijn” genoemd, zooals we bij Le Franck van Berkhey kunnen lezen. „De eerste bliscap van Maria”, een werk van 1435 zegt: „Elc sciet wat ane! deen een jacked, dander een pansier, de derde een huve” en in de Rekeningen der Buurkerk, 15e eeuw: „een jack, een stalen hoet, een borst, 2 lappen, 2 hantschoen”. Bredero zegt in zijn Boertigh Liedboek:

'k Sel je koopen een nuwe bouwen 4)
Met een schorthaek en 'en jack.

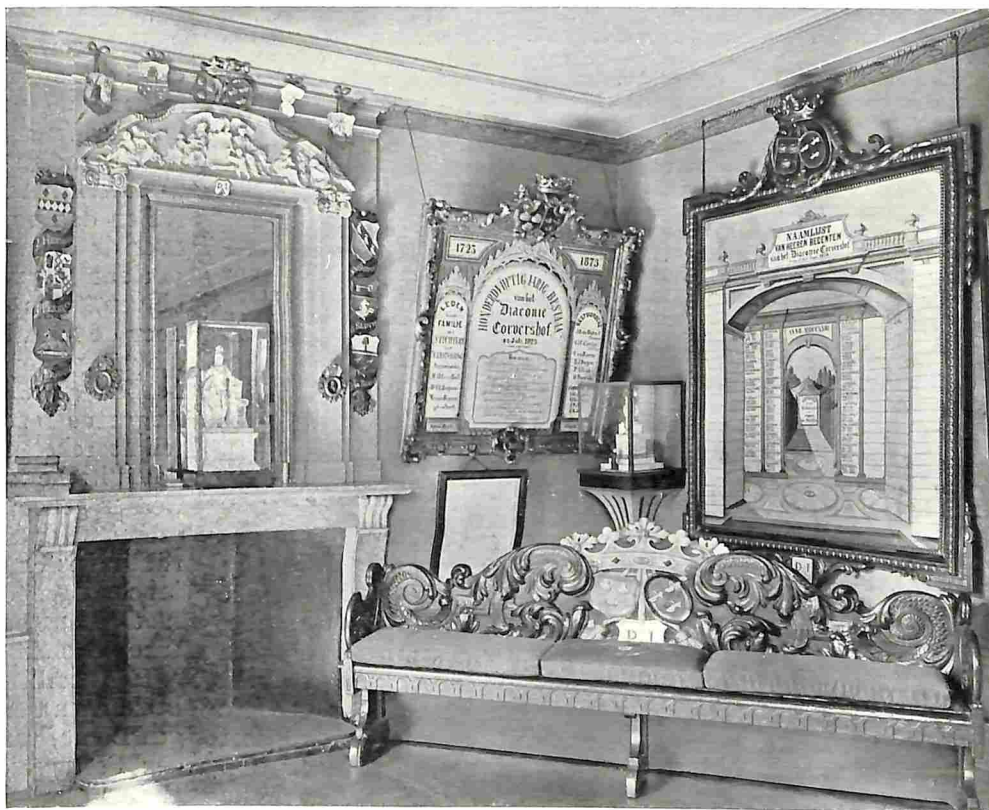
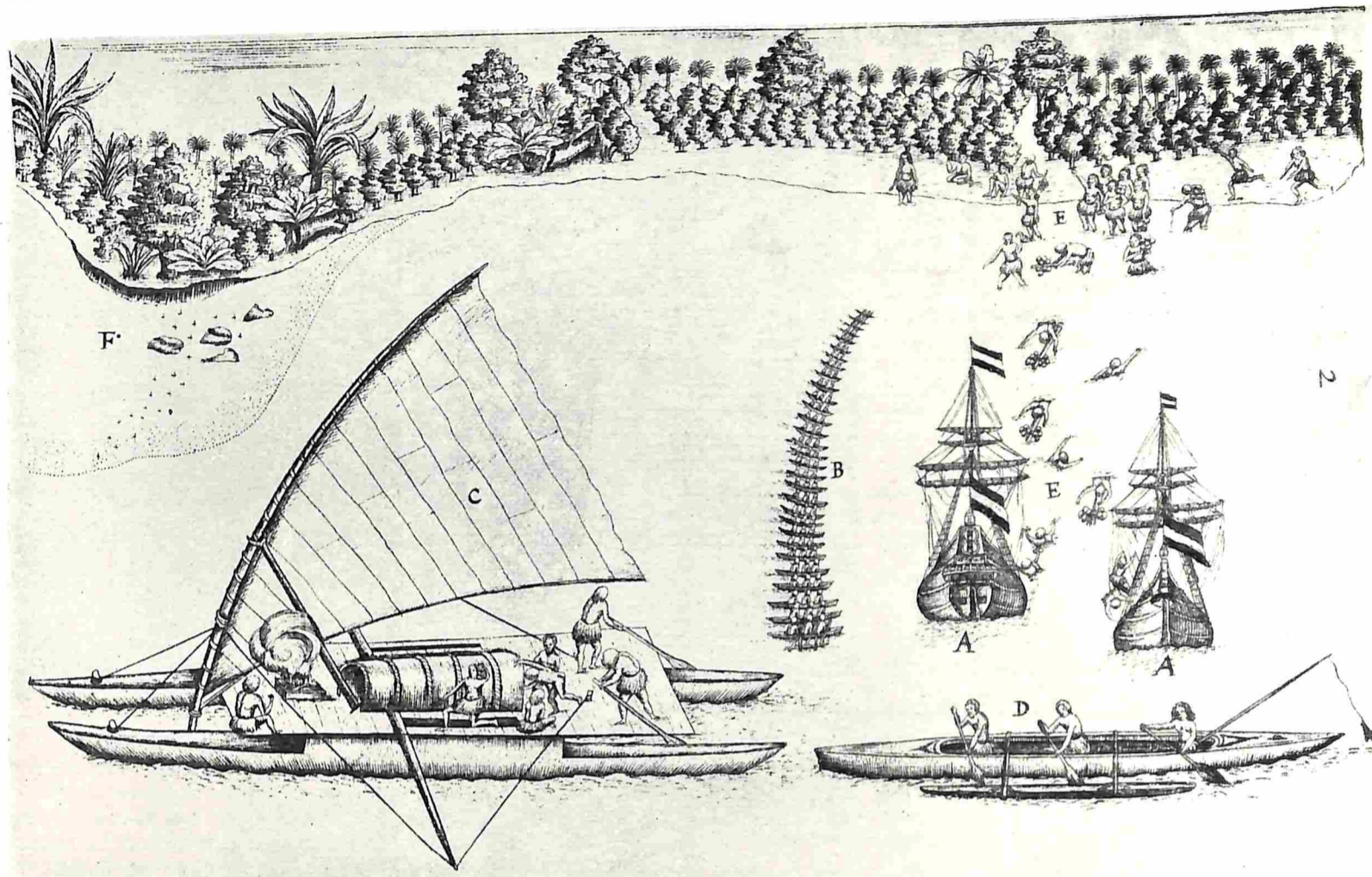

Foto C. Steenbergh.

HET CORVERSHOF. HOEK VAN DE REGENTENKAMER.

EILANDJES IN DEN GROOTEN OCEAAN.

SCHETSKAART VAN DE VAN DIEMENS REEDE OP HET EILAND AMSTERDAM (TONGABATOE) UIT ABEL JANSZ. TASMAN'S JOURNAL OF HIS DISCOVERY OF VAN DIEMENS LANDS; NEW SEALAND IN 1672, EDITED BY J. E. HEERES AND C. H. COOTE, 1898.

En bij W. D. Hooft (Jan Saly): In daer en boven hetse noch twee jacken, het iens hondskooten d'ander forset, 't Hondskooten sel se werckendaechs dragen, 't forset heiligendaegs.

K. L. SCHAMP.

1) Losse mouwen komen dikwijls voor en waren nu eens rijk versierd, dan weder eenvoudig, „sonder beslagghen goudt offt silver off ghesteente, maer wel met passement geboort”.

Zeer gewoon was het in Frankrijk en waar men de Fransche zeden navolgde, zeggen Verwijs en Verdam, dat een jonkvrouw aan haar uitverkoren ridder als herinnering of aandenken, een harer mouwen gaf, die aan helm, schild of lans bevestigd werd, zooals we lezen in Sermoenen in 't Limburgsch dialect van omstreeks 1290: „Elc cam te hare om een scoonhede dat si herde gherne dede ende gaf elken ene siden mouwe”, en in „Saghelyn van Jherusalem”, uitgave van J. Verdam: „die mouwe veste hi an sinen scilde, deen was wit, ende dander root, die derde groen”. A. Schulz gelooft, dat de wijd ahangende mouwen, welke de dames haren vereerders schonken, niet tot het bovenkleed, maar tot het hemd behoord zullen hebben, waardoor het liefdepand een hogere waarde verkreeg in de oogen des galanten ridders.

In de wijde, toegeregen mouwen, die men toen droeg, konden allerlei voorwerpen worden weggeborgen, vandaar de zegswijzen: „uit de mouw schudden” en: „de aap uit de mouw”.

2) De oorsprong van het woord „gesp”, dat ook in andere beteekenissen voorkomt, is niet met zekerheid te bepalen. Maerlant heeft het er al over in zijn Spieghel Historiaal: „baten der gespe”, (van den gordel) en in de Rekeningen der Buurkerk te Utrecht, 1545. „I loet zulvers an die gesp” en bij Floris en Blancefloor: „die gespen waren silvertin, die tonge van goude”.

3) De gordel was bij vrouwen het zinnebeeld harer kuisheid. Gewoonlijk was aan den gordel de geldtasch bevestigd: „Ombegordet mit eenen gulden budele daeran hangende”.

4) een lang kleed, dat tot aan de voeten reikte.

EILANDJES IN DEN GROOTEN OCEAAN.

ZOO noemt men het breede water tusschen Australië en de Filippijnen aan de eene zijde, de westzijde, en Amerika aan den anderen, den oostkant. En Oceanië heeft men de uitgestrekte eilandenwereld geheeten die in dat water ligt. De verdeeling van dit groote gebied, meerendeels water en maar voor een heel klein deel land, in Melanesië, Mikronesië en Polynesië is bekend, Op de kaart van deze zee tusschen Indonesië, de Aziatische eilanden en Amerika zijn de eilanden niet grooter den speldeprikken; alleen uit de kartons van afzonderlijke groepen,

zooals een groote atlas die geeft, blijkt, dat er aan zulke stipjes, als door een vlieg terluiks achtergelaten, heel wat op te merken valt; en wanneer men in de musea rondwandelt die van het kultuurbezit der bewoners dezer schijnbare nietigheden werk maken, dan zal men er velerlei vinden dat belangrijk is en mooi tevens.

Hoe het thans staat met de voorgedijnschap over deze eilanden, weet ik alleen van de groote. Heel interessant is het niet. Een telegram meldde 21 October 1919 uit New-York, dat het parlement in Wellington een wetsontwerp had aangenomen, waarbij Nieuw-Zeeland het mandaat voor Samoa aanvaardde. Juist over de bezetting van Samoa door Nieuw-Zeelandse troepen is een paar jaren geleden een boekje verschenen van Frieda Zieschank, „Ein Jahrzehnt in Samoa (1906—1916),” versierd met mooie afbeeldingen. De schrijfster twijfelt niet aan den goeden afloop der historie en eindigt met dezen raad aan den Duitschen adelaar: „Deutscher Aar, flieg auf und kreise wieder um den Erdball.” Nu en dan vertellen de dagbladen iets van de voorgedijnschap over de onderscheidene eilanden waar eertijds de Deutsche adelaar klapwiekte. Eigenlijk is het, om in de zoölogie te blijven, vooer de inlanders hetzelfde of ze door den hond of door de kat worden gebeten. De meeste Deutsche zendelingen die vroeger op de Marianen, Carolinen en Marshall-eilanden hebben gewerkt, zijn, volgens een couranten-bericht van Augustus 1920, door de Japanners weggezonden. Alle christelijke scholen en missiën zijn opgeheven, het gebruik van de Deutsche taal is verboden; alleen de Japansche zal mogen worden gehoord. Opperhoofden en vorsten (!) zijn naar Japan gebracht, opdat zij zouden zien welk een groot en machtig rijk dat is en wat het beteekent op economisch gebied. De inboorlingen dragen reeds Japansche kleederen en werken met Japansche gereedschappen. Heel treurig voor de inlandsche bevolking, indien het waar is.

Het noordelijkste van de eilanden waarvan hier eenige afbeeldingen worden gegeven, is het ten zuiden van Japan gelegen Bonin, van den Magelhaes-archipel, aldus geheeten naar den Portugeeschen zeevaarder die in 1521 den dood vond. Reclus schrijft, dat vele eilandjes die in dezen archipel liggen onbewoond zijn. Bonin blijkt wel bewoond en heeft een plaats die Port Lloyd heet, waarvan op de afbeelding een der

HUIS IN PORT LLOYD, EILAND BONIN,
MAGELHAES-ARCHIPEL.

genomen van de Filippijnen, werd Guam, het zuidelijkste eiland van de Marianen-groep, een station op hunne vaart naar Apaculpo op de kust van de Mexikaansche provincie Guerrero. Voordeelig is de voogdij van vreemden over de inlandsche bevolking zelden; maar de Spaansche voogden over de Chamorro, die, toen de eilandengroep het ongeluk had ontdekt te worden, op 30.000 personen werd geschat, maakten het al heel bont. In 1790 was zij geslonken tot een groote r600; daarna is dit restant aangevuld met Tagalen van de Filippijnen en met menschen van de Carolinen; een telling van 1887 gaf 9680 personen. En ook in andere opzichten is de bevolking achteruit gegaan; wel zijn deze menschen gedoopt en kunnen zij Spaansch lezen, maar de land- en de tuinbouw, het pottenbakken en de textiel-bedrijven, de scheepsbouw in 't bijzonder, dat alles is niets dan een flauwe schaduw van hetgeen de bezoekers van oudtijds, zooals Anson en andere zeevaarders, er te zien kregen.

De Marianen, welker oude kultuur veel geleek op die van Yap en de Palau-eilanden, liggen op den omtrek van een cirkel wiens middelpunt op de oostkust van Luzon (Filippijnen) te zoeken is, en dit deel van dien cirkel is een reeks vulkanen, waarvan er eenige hunne toppen verscheidene honderden meters boven de zee verheffen, terwijl van andere de met koraalkalk bezette toppen maar even boven het watervlak uitsteken en atollen vertoonen, door zeediertjes opgebouwd.

Weder zuidelijker liggen de Palau-eilanden, die men tot de westelijke Carolinen rekent en tot de grootere groep die Mikronesië heet. De algemeen geldende oorzaken die de bevolking van de Zuidzee-eilanden hebben gedecimeerd, zijn ook op Palau aan het werk geweest: de inmenging van de blanken in het leven der inlanders, in hunne maatschappelijke inrichtingen, hunne staats- en rechts-organisaties; voorts het ontvreemden van land en het wegvoeren van de bewoners; het oneerlijke zaken-doen, dat een gevoel van onvermogen te weeg bracht, en de levensvreugde deed slinken. Dan het invoeren van de produkten der Europeesche kultuur, kleeding, gegolfd ijzer, parapluies, petroleum, vuurwapens, tabak en alkohol, die bij gebrek aan toezicht schade aanbrengen, een slechten invloed hebben, ook op de dochteren des lands, haar eene verfijning in den slechten zin doen ondergaan, haar onwilliger maken voor het huwelijk, en minder graag op nakomelingschap. En eindelijk het binnenhalen van ziekten, bij een of ontbrekende, of onvoldoende geneeskundige hulp. Uit een staatje, dat van 1790 tot 1910 loopt, en betrekking heeft op eenige aanzienlijke families van Palau, blijkt, dat omstreeks 1800 het getal kinderen voldoende was, en dat in 1880 de achteruitgang zéér sterk was toegenomen, dat in plaats van 640 nakomelingen die aanwezig hadden *kunnen* zijn, er iets meer dan 91 konden geteld worden; en zulks in welgestelde gezinnen. In 't bijzonder nam het aantal gezinnen met niet meer dan één enkel kind schrikbarend toe.

huisjes te zien is, dat vreemd van bouw en omwand is door tusschen stokken geklemde bladeren.

Dan dalen we een eind zuidwaarts en komen aan de Marianen, aldus genoemd naar de vrouw van den Spaanschen koning Filips IV. Toen de Spanjaarden hadden bezit

Het karakter der Palauers wordt zeer verschillend beoordeeld, al naar gelang het karakter der beoordeelaars is. De eerste indruk valt goed uit; er waren reizigers die zoozeer onder de bekoring kwamen van land en volk, dat zij besloten er te blijven; totdat zij er genoeg van hadden, zooals Mc. Cluer, die na 15 maanden het eiland in een open boot verliet. Temper heeft bijna een jaar bij deze inlanders gewoond, maar ten slotte kwam ook voor hem de ontgoocheling; Kubary, de beste kenner van oud-Palau, had veel op hen aan te merken en wel voornamelijk op hun geldzucht. Krämer, de schrijver van het groote boek over Palau, dat in 1919 verscheen, beweert, dat blanken gewoonlijk een verkeerden maatstaf gebruiken, den Europeeschen... indien dat waar is en men dan alle reizigers over de geldzucht der Palauers hoort klagen, dan moet 't daar heel erg zijn. Het bezit van geld is er levensgevaarlijk en door geld kan men iedere misdaad goed maken. Gierigheid en ondankbaarheid zijn van deze hebzucht de gevolgen, zoomede het loeren op rang en titels, waarbij men tegen een moord niet opziet; en ook het verlangen naar roem, ten koste van het goede dat toch ook in iederen Palauer aanwezig is. Men zou gaan twifelen of het waar is, dat er verschillende soorten van menschen op de wereld woren.

Korrer is een van de Palau-eilanden, en Korrer is beroemd door zijn mooie huizen; het deel van den zijgevel dat tusschen de beide dakvakken ligt is een driehoek en van sommige huizen is deze driehoek fraai versierd: dat zijn de raadhuizen of verenigings-huizen, (afb. op blz. 442 en 443) eigendommen van de gemeente, en zij heeten bay, en meer bepaald tethib-bay, ter onderscheiding van de gewone soort die niet deze versiering heeft. De versierde driehoek, de melek, die ongeveer 3½ meter hoog is, bestaat uit minstens 5 dikke planken, die aan den binnenkant stevig met elkander verbonden zijn. De ornamenten snijdt men in het hout, d. w. z. langs een vooraf met zwarte kleurstof geteekende lijn, die de figuur aangeeft, maakt men een groef in het hout en deze vult men met kalk. Het belangrijkste van den wand is het houten beeld, de dilengay, dat met de tweede plank van onder af één geheel vormt, en dat door den beeldhouwer wordt gesneden. Men vindt velerlei op dit wandvak, menschen- en dierfiguren, boomen, schepen en huizen; dan groote visschen, personen boven op een berg, twee die aan 'n stok een varken dragen; en in den top een

driemaster; sommigen nemen de zaak heel kalm op en beweren, dat het malligheid is deze afbeeldingen te vergelijken bij hiërogliefen, het beeldschrift der Egyptenaren. Anderen doen gewichtiger over deze huizen „an deren Giebelwänden und Innenbalken ein reicher alter Sagenschatz in Bildern niedergelegt is.”

Ook Yap behoort tot de westelijke Carolinen, en Yap is in menig opzicht belangrijk; buitenaf is het 't best bekend thans door internationale kwesties over telegraafkabels, ook door zijn zonderling betaalmiddel, dat zelfs in onzen tijd,

KORAAL-FORMATIE AAN 'T STRAND.
MARIANEN.

STRAAT IN AGUMU, MARIANEN.

die zonderlinge betaalmiddelen heeft gezien, iets vreemds blijft: ronde steenen, aan molensteenen gelijk, soms van een paar span, ook wel van een paar meter in middellijn, met een gat in het midden ten behoeve van het vervoer; en het zonderlingste is wel, dat aragoniet waaruit deze geldstukken gehouwen zijn op Yap niet voorkomt, wel op Palau, en daar hakt men de schijven uit het gesteente en vervoert ze naar Yap; de omvangrijkste soort kan alleen op groote schepen, niet op inlandsche vaartuigen zijn aangevoerd. Verder gebruikt men er schelpgeld van de paarlmoerschelp, en matten-geld, dat zijn opgerolde en tot balen ineengesnoerde matten; zoomede kralen-geld. Op te merken valt hierbij nog, dat de groote ronde steenen, waarvan er wel eens verongelukken gedurende de zeereis, voor den eigenaar — ondanks dat verloren gaan — hunne waarde behouden; als ruilmiddel vermindert hunne kracht daardoor niet, ook al is de plaats waar de steenen zonken alleen bij overlevering bekend, en opvisschen ten eenemale onmogelijk.

Feesten, dans, gezang en dooden-bezorging loopen op Yap in elkander, omdat er tusschen dit alles een innig verband is. Bijna al het feestelijk gedoe op Yap is te beschouwen als een begrafenis-plechtigheid, en iemand die maar een beetje bemiddeld is, zal niet nalaten de nagedachtenis eens overledenen te eeren door zang en dans. Wat deze doodendansen merkwaardig maakt — behalve dat zij zittend worden uitgevoerd — is de verdeling van velerlei begeerlijks die ze vergezelt. Eigenlijk is de dans bijzaak, 't voornaamste die uitdeeling; het dorp dat omliggende dorpen uitnodigt tot de plechtigheid, heeft te zorgen, dat de gasten tevreden zijn; het kan voor verrassingen komen te staan, want de genoodigde groepen zingen hun verlangen hardop en de gastheer zou zich schamen aan dat verlangen niet te voldoen. Men zingt om matten, vederen van den fregatvogel, Europeesche ka-toentjes en schelpgeld, en dra komen er mannen aandrigen met het gewenschte. Gezegd moet worden, dat de genoodigde dorpen die zoo-veel weten bijeen te zingen, niet met ledige handen komen, maar gewoonlijk is de ruil in des gastheers nadeel.

(Slot volgt).

JOH. F. SNELLEMAN.

„Walcherensche Klei-ossen”.

Een onzer Indische lezers schreef ons onlangs, dat naar zijn meening in het artikel „Walcheren” (opgenomen in: „Buiten” van 4—25 Dec. 1920), het karakter der bevolking van dit eiland onvoldoende is gekenschetst. Volgens zijn zeggen zijn de bewoners uiterst stijf, bijna ongenaakbaar voor een vreemdeling, en vormen een sterke tegenstelling met hun naburen aan de overzijde van het Sloe. In Zuid-Beveland worden de bewoners van Walcheren, zoo deelt hij mede, aangeduid met den minder vleien den naam van „Walcherensche Klei-ossen”.

De geachte schrijver overdrijft ietwat, naar het ons voorkomt. Dat intusschen de Zuid-Bevelanders heel wat vrijer en vriendelijker zijn in hun optreden tegenover den vreemdeling, dan de menschen van Walcheren, valt niet te ontkennen. Het is geen uitzondering dat hij, die Zuid-Beveland binnenkomt van den Brabantschen kant, door een hartelijk en welgemeend gewuif van de in het veld werkende Bevelandsche meisjes wordt verwelkomd. En het was ook niets buitengewoons dat men bij het verlaten van het eiland langs den dam door het Sloe ten afscheid werd toegewuifd door lief tallige schoonen van het erf van de laatste boerderij, die men thans, nu de bochten uit den weg Goes-Middelburg zijn weggewerkt, links laat liggen. Wij kunnen niet aannemen, dat alleen wij een derge-

lijke ondervinding hebben opgedaan, en zullen ons wel wachten iets onvriendelijks te zeggen van Zuid-Bevelands aantrekkelijke bevolking, waarbij die van Walcheren ongetwijfeld wel wat tegen valt. Maar als de betiteling „kleiossen” verdiend mocht zijn, dan past zij ook zeker voor een groot deel van de landelijke bevolking in andere streken van ons vaderland. We gelooven dat Zuid-Bevelands bevolking meer een gunstige uitzondering vormt, dan die van Walcheren een ongunstige.

Als de Natuur roept.

II.

EEN tweede merkwaardig kasteel ligt in Noord-Limburg langs den weg van de Maas naar de Pruisische grensstad Goch.

Het is Blijenbeek, Maarten Schencks oude burcht. Rondom liggen bosschen. Daarin huist nog allerlei wild. Vroeger nog meer, want de ontginners zijn aan 't kappen en aan 't ploegen geweest.

Men paste goed op 't roodwild en wachters letten ijverig op de stroopers.

Maar langs de grens lag het Siebengewald met zijn bezembinders. Vele hadden een geweer en een goed oog en kenden de

gewoonten van het wild. Ook waren zij best op de hoogte van 't hazenstrikken zetten; de taaie, buigzame koperdraad werd te Goch gekocht of met de bedevaart in Boxmeer gehaald en secuur in den hazeloop gezet. Langoor kwam uit dien strop niet meer los. Maar men kende ook een reestrik, maakte een jongen, dóór te buigen, eik, die los-schoot, tot wurger.

De reeën, die drachtig waren, werden voorzichtig nagegaan, als ze zich in begin Mei van de andere scheidden, want dan wist men dat men op de kalfjes moest letten. Dan trok men er op uit, om „reeën te rapen”. Want de eerste vier, vijf dagen na de geboorte, zijn de jongen nog niet in staat, om de hinde te volgen.

Zóó kwamen de jongen in handen der Siebengewalders, die ze met alle zorg opkweekten en dan verkochten.

Het waren lieve, kleine diertjes en prachtig geteekend met lichte vlekken, wat men zegt, dat eene rest uit den oertijd zou zijn, toen ook de ouden gevlekt waren.

Aldus trof men hier en daar in een afgesloten ruimte een ree aan, die langzamerhand zijn schuwen aard afgelegd had.

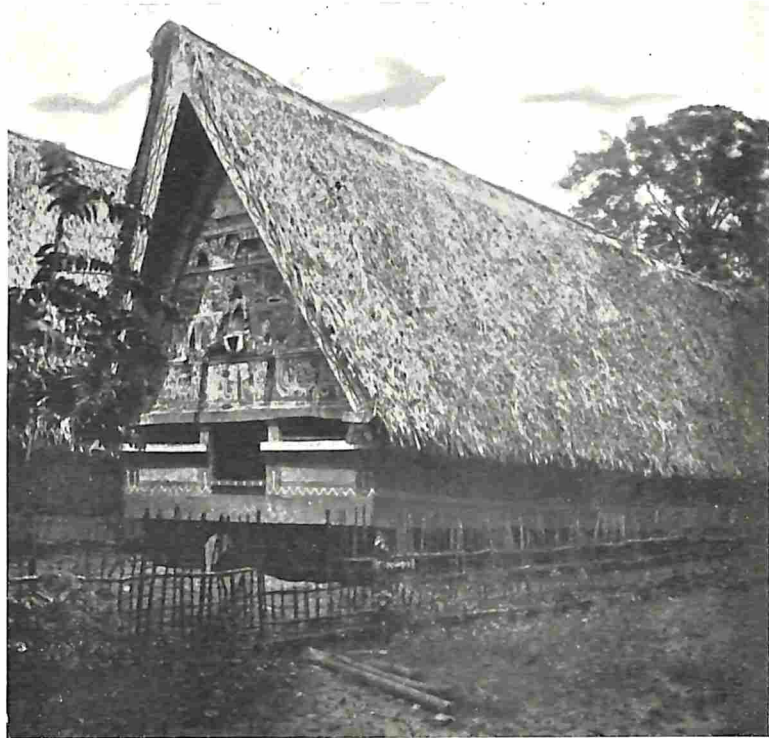
Ik herinner mij, dat men aan het rijkskantoor van invoerrechten op den weg naar Goch een grasvlakte naast het huis afgeschoten had met ongeveer twee meter hoog ijzergaas.

Daarin liep een zeer tamme één-jarige reebok, welks hoornspitsen al zichtbaar waren. Iedereen had plezier in de makke ree, die als ze schrok, vervaarlijk springen kon. Een oude strooper bekeek de zaak eens goed en voorspelde, dat het dier nog wel eens hooger zou springen, als het vertrok. Men lachte er mede; welke ree zou twee meter hoog springen met zoo weinig aanloop?

Maar de zomer kwam, Juli was in aantocht.

En dan komt er onrust in de bosschen. De reebokken vechten om den prijs. Onze anders zoo tamme reebok werd ook wild. Hij vernam plotseling de geheimzinnige roep der bosschen en op een nacht vloog hij met een reuzenzwaai over hek en schutting heen, en werd nooit meer terug gezien. Hij had van 't tam zijn genoeg.

A. F. VAN BEURDEN.

TETHIB-BAY OP KORROR, PALAU-EILANDEN.

TETHIB-BAY OP KORROR, PALAU-EILANDEN, MET LIJFGARDE VAN DEN „KONING”.

der stit was, geen geluid gaf, neerdoken en roerloos bleven waar ze zich maar net toevallig bevonden. Plotseling, alsof ze zeker was van gevaar maar niet in staat het thuis te brengen, sprong de moeder de lucht in om in wijde kringen over het veen te gaan zwieren. Ze scheen het uit haar hoofd te kennen, elke plas en verhevenheid en schaduw er van; en als haar scherpe oogen een onbekende schaduw op een zeker hertenpad opvingen, schoot ze er op af, zwierde er in een klimmende spiraal boven, tot ze zich van mij vergewist had als van iets dat er niet hoorde, en ze er over de boomtoppen vandoor ging met een waarschuwingkreet. Wanneer de jongen al sterke vleugels hadden volgden ze haar snel, terwijl ze zorgden ver van het hertenpad te blijven, alsof zij hun gezegd had er zich voor in acht te nemen; maar als ze zich nog niet in de lucht vertrouwden, maakten ze stilletjes dat ze wegkwamen, hun kop vlak op het water, en verstopten zich in een van de grazige, drijvende veeneilandjes van het meertje, waar het door den bevenden oever onmogelijk was bij hen te komen.

Eens toen de moeder op deze manier wegging, wachtte ik tot de jongen een paar minuten verstopt hadden gezeten, eer ik naar mijn schuilplaats in de lariksen terugkroop. Er verliep een uur of meer in de tijdelooze stilte; terwijl het water als glas werd onder de middagzon, en een hert bij het verscholen broedsel kwam zonder het op te jagen, of zelfs ook maar een kopje te doen verrijzen, dat ik het zien kon. Toen keerde de moeder terug, steeds roepend onder het naderen; en het eerste wat ze deed, was behoedzaam boven hetzelfde hertenpad kringen met haar hals naar beneden gestrekt om 't nauwkeurig te onderzoeken. „Aha! dat ding is verdwenen, maar waarheen?” dat zei elke lijn en beweging van haar nieuwsgierigen kop of op en neer slaande vleugels, terwijl ze zich heenspoedde om het antwoord te zoeken.

Twee keer kringde ze over het veen, terwijl haar oogen er elk verborgen hoekje en schaduw van afzochten. Van haar hooge vlucht gleeed ze recht naar beneden en kwam net midden in het meertje neer, waar ze even roerloos, met opgeheven kop lag te kijken, te luisteren — een toonbeeld van waakzaamheid in 't hartje van de wildernis. Eindelijk overtuigd dat er niets aan de hand was, wendde ze zich met een zachten roep naar den oever; en halsoverkop schoten de jongen plassend, piepend uit een veeneilandje te voorschijn, terwijl ze zich met hun kleine vlerkjes half uit het water hieven, als ze haastig over schoten om bij moeder te komen. Een vol uur had ik mijn kijker bijna onafgebroken op het drijvende eilandje gericht gehouden; daarna raakte mijn aandacht verdeeld, maar ik wierp er blikken vol verwachting op, toen ik het naderend gefluit van de moeder hoorde, net ruischen van haar wieken terwijl ze om het veen kringde, en 't geplas waarmee ze in 't water terecht kwam; maar

Hoe de dieren spreken

DOOR WILLIAM 42) J. LONG.

Met toestemming van den schrijver vertaald door S. CILIA STOFFEL.

EEN wilde eend neemt diewaakzame houding slechts dan aan, wanneer ze argwaan koestert; en het was eigenaardig dat de jongen, ofschoon de moe-

ik zag geen beweging of levensteeken van het verborgen broedsel, voordat het juiste sein gegeven werd.

Het meertje, zooals we opgemerkt hebben, had den vorm van een bril; en een geliefkoosd oponthoud voor den najaars-troep om uit te rusten, of zich te pluizen, of om te slapen, was bij de bocht tusschen de twee lobben. Tot in die bocht liep een scherm van elzenhout, de eenige goede dekking tusschen bosschen en water aan het heele meer; en het was zoo dicht, dat een kat er niet eens goed door had kunnen kruipen zonder gerucht te maken. Dat was, veronderstel ik, een reden waarom de eenden zich veilig voelden aan den buitenkant van de ruigte: ze konden vóór en aan weerskanten alles zien, en al wat er achter hen bewoog hooren.

Eens, toen de oever aan die bocht besterd was met de versche prenten van eendepooten en bestrooid met veeren, wat aantoonde dat een groote troep juist zijn slaapplaats verlaten had, begon ik bij de franje van lariksen een doorgang te kappen, een echte bevertunnel, over de heele lengte van het elzenscherm naar beneden, die eindigde in een uitstekend stuk gras, dat aan drie kanten door water omgeven was. Ik hoefde alleen rekening te houden met de scherpe ooren van de vogels, want het elzenscherm was zoo dik dat zelfs geen eendenoog er doorheen kon kijken; daarom effende ik den weg zoo zorgvuldig mogelijk, liet geen takje op den grond dat onder mijn gewicht zou kunnen kraken, en niets neerhangen dat kon ritselen of trillen als ik er onder doorkroop. Toen de tunnel kant en klaar was liet ik het meertje een paar dagen met rust, omdat ik dacht dat de vogels stellig wel een verraderlijk teeken van mijn werk zouden opmerken, een versch gesneden tak, of verwelkte twijg, die mijn oogen over 't hoofd hadden gezien, en wel een poosje voor de elzen op hun hoede zouden zijn.

En waarom zooveel moeite om bij een vogel te komen, vraagt ge, daar ge hem beter op uw gemak uit de verte zoudt kunnen waarnemen of schieten? O, maar zoo'n gril van me, zoo'n wonderlijke inval, die moeilijk begrepen kan worden, zoolang men zelf niet een dergelijke proef in de vrije natuur heeft genomen. Evenals we maar zelden den aard van een vreemdeling „voelen” kunnen, wanneer hij op enkele meters afstand blijft, zoo kunnen we dat evenmin met de dieren in de natuur: er is een indruk die voortkomt uit nabijheid, uit aanraking, die niet op andere wijze is op te

doen; en die snelle indruk, die fysiek en geestelijk beide is, een beoordeeling van de heele natuur als het ware, geeft dikwijls meer licht dan urenlange gewone waarneming of bespiegeling.

Zoo'n indruk is niet nieuw of vreemd, of zelfs modern psychologisch. Integendeel, het is dunkt me een doodgewoon verschijnsel in de wereld der zinnen, en misschien ook het onfeilbaarste. De meeste dieren hebben een veelzeggende manier om bij een ontmoeting een soortgenoot met hun neus aan te raken; niet om hem te beruiken, zooals wij ons verbeelden (ze kunnen hem op een afstand ruiken, zijn spoor zelfs), maar om inniger of overtuigender bewijs te krijgen dan de reukzin verschaffen kan. Zoo ook aait iemand onwillekeurig een hond over den kop, of betast hij een voorwerp, nadat hij het nauwkeurig met zijn oogen on der z och t heeft; en in dit

PRAUW MET INLANDERS VAN DE CAROLINEN.

BRUG OP YAP, WEST-CAROLINEN.

instinctief handelen schuilt de oude aanraking — ter — kennismaking. De tastzin is de oudste en meest algemeene van de lichamelijke zinnen; gezicht, reuk, smaak en gehoor zijn er latere vormen van; door den tastzin werd het levende schepsel het eerst gewaar dat er een wereld buiten hemzelf bestond; en tot den tastzin keeren wij allen terug om onze zintuigelijke waarnemingen te toetsen. Daardoor gebeurt het, en dat is iets heel natuurlijks, dat ten spijt van waarschuwingsteekens of boete, onnadenkende menschen hun hand in de kooi van beren of apen steken, waar dieren niet natuurlijk, niet meer te vertrouwen zijn; en we moeten onze kinderen eindeloos berispen of soms een tik geven omdat ze aan dingen zitten, waarvan hun gezegd is, dat ze er niet aan mogen komen.

Daarenboven, wanneer ge heel dicht bij een vreemd dier zijt, krijgt ge vaag de gewaarwording dat er nog een zintuig werkt — dat stellige, maar niet nauwkeurig te omschrijven gevoel-dat-er-iemand-is (om er een naam aan te geven). Het maakt, dat twee personen in één kamer zich elk oogenblik van elkaar bewust zijn zelfs wanneer ze beide verdiept zijn in rustig werk of in lectuur. Het „voelen” van dezelfde kamer, wanneer ge er alleen in zijt is heel anders; en misschien helpt het verschil verklaren, waarom in troepen levende dieren niet op hun gemak zijn, onrustig, behalve wanneer ze met hun soortgenooten zijn — dat wil zeggen, dicht genoeg bij, niet alleen dat ze ze hooren of zien, maar hun lichamelijke tegenwoordigheid voelen. Een kuddedier is altijd rusteloos en kwijnt dikwijls, als het zijn kudde niet om zich heen heeft.

Dezelfde geheimzinnige gewaarwording, (geheimzinnig voor ons, omdat we het orgaan nog niet kennen, waardoor het werkt) waarschuwt dikwijls den eenzamen mensch in de bosschen, of in 't donker, dat er een levend schepsel bij hem in de buurt is, op een oogenblik, dat zijn oogen of ooren niet in staat zijn dezen indruk te bevestigen.

Maar dat is iets anders, iets subtielers, dat heel bekend moge zijn voor enkele gevoelige personen en menschen die gewoon zijn in de bosschen te leven, maar onmogelijk aan anderen te bewijzen is; ge kunt de kleuren niet verklaren aan een blindgeborene. Het eenvoudige antwoord luidt, dat ik voor mijn eigen voldoening een van die schuwe vogels van mijn meertje wilde aanraken, zooals ik vroeger arend en kraai, beer en hert en menig ander dier in de bosschen waar het thuis hoorde had aangeraakt. Dat was mijn gril. Op andere plaatsen had ik er verscheiden keeren aan trachten toe te geven; maar behalve eenmaal, toen ik 's winters een troep aantrof door honger verzwakt, had ik nooit echt mijn hand op een zwarte eend gelegd, wanneer zij de vrije beschikking had over haar vijf zinnen en haar vleugels.

Toen ik naar mijn meertje terugging en het van de verte uit met mijn kijker overzag leefde het in 't water van de eenden; nooit tevoren had ik er daar zooveel tegelijk gezien. Grote vogels, de mannetjes ongetwijfeld, bewogen zich op hun gemak over de open lekken. Groepjes van vijf of zes, alle broedsels uit een naburig meertje, gleden alsof ze op onderzoek uit waren onder de oevers of door de velden van waterplanten; en langs den oever aan het eind van de strook elzen waren reeksen of groepen van de vogels verstrooid, die zich alle pluisten of die dommelden en den indruk gaven dat ze zich volmaakt veilig voelden. Nu had ik eindelijk kans, een prachtige kans, zei ik tot mezelf, toen ik behoedzaam een broedsel uitpikte dat op den tip van de grazige landtong stond waar mijn tunnelmondde.

Nog omzichtiger dan ik ooit een beer besloep, liep ik in een bocht door de dichte sparren, kroop onder den zoom lariksen door en ging ongemerkt de strook elzen in. Stukje voor stukje wurmde ik langs den geheimen doorgang, plat op den

grond, zonder ook maar ééns mijn hoofd op te heffen, of nauwelijks goed adem te durven halen, tot net toen ik uit de elzenschaduw kwam en in het gras, een wildlucht in mijn neus en een zacht gesnater in mijn ooren me verried dat ik bijna dicht genoeg bij was, dat de vogels overal om me heen waren en ik me den verderen weg als een schaduw moest voortbewegen.

Van onder mijn hoedrand uit stelde ik vast waar de snate-raars zaten, een groote familie zwarte eenden buiten den graszoom links van me. Ze waren vóór me, niet verder dan vijf of zes voet weg. Ik had deze vogels niet opgemerkt toen ik mijn sluiptocht begon; ze waren in een kleinen inham of bocht van den oever verscholen, en als 't niet door hun gekwaak geweest was, zou ik er stellig voorbij gekropen zijn zonder ze te zien. Aan den mond van den inham was een graspol, waar de moedereend op stond tusschen droomen en waken in, terwijl de zonneshijn haar volle schijnsel over haar uitgoot en haar heel slaperig maakte. Op den kalen grond onder haar waren de andere bezig zich gereed te maken voor een dutje, zoo vlakbij dat ik elke beweging, het tot rust komen van een kopje, het knippen van een ooglid kon zien. Af en toe kwam er door de warreling van grasstengels de doordringende schittering van hun oogen — wonderlijk heldere oogen, levendig en verstandig.

Verscheiden minuten bleef ik roerloos nog plat op den grond naar het slaperig gebabbel luisteren en bewonderde de gespikkelde bruine veeren van een borst of de schitterend gekleurde streep, die dwars over een pikzwarten vleugel liep. Al dien tijd trachtte mijn neus te waarschuwen, dat 'k op de eendengeur moest letten, *die in golven over de heele landtong dreef, en anders was dan deze sterke lucht, als van een verstoord nest, in het gras vlakbij; maar mijn oogen hadden 't zoo druk, dat ik op andere zintuigen geen acht sloeg.* Toen de eend op den graspol eindelijk ging zitten slapen en ik mijn teenen in den grond werkte om me onhoorbaar voort te duwen, was er bijna tegen mijn schouder een beweging, heel licht, maar om van te schrikken.

(Wordt vervolgd).

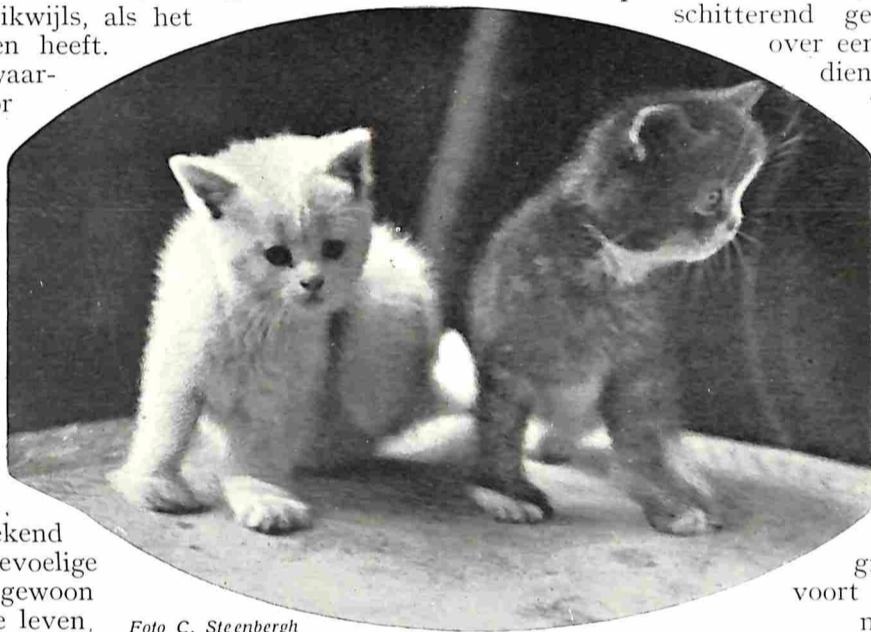

Foto C. Steenbergh

STIL ZITTEN, MIES, WE KOMEN IN „BUITEN!”

Ontvangen boeken.

„Naar Hilversum”. Uitgegeven door de Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer te Hilversum in het jaar 1921.

Een smakelijk boekje met tal van wetenswaardigheden omtrent Gooilands centrum. Niet zoozeer een „gids” of tenminste wat men daaronder gewoonlijk verstaat, maar een samenvatting van allerlei zakelijke mededeelingen, de „parel van het Gooi” betreffende, met de bedoeling voornamelijk om het publiek in te lichten over de beteekenis van Hilversum als verblijf- en woonplaats. Hilversum geniet — zoo meent de uitgeefster — als goed-ingerichte woonplaats niet die bekendheid waarop het recht heeft. Zoo wordt gewezen op de gunstige ligging der plaats wat betreft zijn verbindingsen naar elke richting; zoo wordt de lezer ingelicht over de belastingen, scholen, kerken, badhuizen, leeszalen en over het gemeentelijk grondbedrijf, enz. Een aantal illustraties, in het boekje opgenomen, geven een beeld van Hilversum's natuurschoon en van een aantal moderne gebouwen in de gemeente. In het inleidend woord wordt de hoop uitgesproken, dat „Naar Hilversum” blijvende vruchten zal afwerpen, en velen zich aangetrokken zullen gevoelen zich in Hilversum te vestigen.

W. L. & J. Brusse's Uitgeversmaatschappij zond ons een tweeden herziene druk van Herm. van der Kloot Meyburg's „Onze oude dorpskerken. Tachtig schetsen van dorpskerken in Nederland.”